

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred **eno kruno** za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravištvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Volitev v kmečki skupini Celje—Brežice.

Dne 17. julija je volitev državnega poslanca za sodne okraje Kozje, Brežice, Sevnica, Laško, Celje, Vransko, Šoštanj. Zaupni možje na shodu v Celju so postavili enoglasno kandidatom deželno sodnega nadsvetnika

dr. Franca Vouška

v Mariboru. Na dan volitve naj torej volilci zapišejo njegovo ime na volilni listič!

Na mladeniške shode!

Zopet je prišel ugoden čas za mladeniške shode. In res se že prvi vrši dne 22. julija ob nemško-slovenski meji pri Mariji Snežni. Mladenci iz Slovenskih goric pohitijo na mejo, da pritisnejo svoje brate ob najskrajnejši in najnevarnejši meji na svoja bratska prsa, da jim vlijejo navdušenja za nadaljno stražo in obljubijo svojo pomoč. Bratje pohitijo k bratom na obisk, in pre-

pričani smo, da bodo tudi od mladeničev pri Mariji Snežni sprejeti kot bratje.

Ravnokar gre ime Marije Snežne po celem slovenskem svetu, da, znano je to ime v celi Avstriji. Na Dunaju delajo sedaj državni poslanci volilne okraje za novo volilno pravico. In tukaj so vstali Nemci ter rekli, da Marija Snežna ne čuti več s Slovenci, da spada že bolj k nemškemu ozemlju in da vsled tega tudi mora priti k nemškemu volilnemu okraju. Slovenski poslanci so temu odločno oporekali in mladeniški shod dne 22. t. m. bo pokazal vesoljni javnosti, da so imeli prav, da je Marija Snežna na Velki zaveden slovenski kraj ter dragocen del mile nam slovenske domovine! Slovenski mladeniči iz sosednih okrajev pridite na ta shod, da boste pričali, kako narodno se še čutijo vaši bratje ob najskrajnejši meji, v kraju, po katerem stegajo že Nemci tako željno svoje roke!

Prvi letošnji mladeniški shod je torej velikega narodnega pomena. In s tem bomo zaprli usta vsem klevetnikom, ki mislijo, da je naša mladinska organizacija premalo narodna. Nobeno drugo društvo, nobeno vodstvo drugih organizacij se še ni upalo v ta kraj, naši vrli in zavedni mladeniči store tjekaj prve korake. Pozdravljeni so-

koli naši pri tako pogumnem in važnem delu!

Ta shod ob meji pa bo naj tudi najlepši vzgled in vspodbuda za mladeniče po drugih krajih. Naj se vzdramijo okraji, kateri še niso imeli nobenega mladeniškega zborovanja in naj ga letos prirede! Vročje iskre verskega in narodnega navdušenja prilete ob takih prilikah v marsikatero zaspalo mladeniško srce, in vname se plamen silne verske in narodne zavesti! Ne zane-marjajmo torej takih priložnostij, ampak ustvarjajmo jih ter organizujmo našo mladino v zavedno, za visoke vzore navdušeno četo!

Okoli po svetu.

Mi Slovani posebno pa Slovenci smo čakali z velikim veseljem na volilno preosnovo. Upali smo namreč, da bomo v nji našli pravično število poslancev, ki nam gre po številu prebivalstva. Dosedaj je namreč imela vsled krivične razdelitve volilnih skupin nemška manjšina 9 milijonov več poslancev, kakor pa slovanska večina 16 milijonov. Toda bridko smo se varali. Vlada, ki nam je bila vedno in povsod sovražna, pokazala se je tudi to pot skrajno krivično in pristransko ter je razdelila volilne okraje tako,

Dimnikarji in tatje.

Češko spisal Vaclav Kosmak. Preložil Jožef Gruden.

Pred leti, ko še niso tiskali toliko časnikov in jih razpošiljali po vseh vaseh in celo po vseh še tako oddaljenih kočah, so bili popotniki ali ljudje, ki hodijo od vasi do vasi, dobrodošli gostje v sleherni hiši, ker so bili takorekoč žive novine, a brez novin, bodisi živih, bodisi tiskanih, smo kar težko, pa je.

Nekega lepega popoldne po žetvi je prišel v premožno vas B.... dimnikar iz J... s šestnajstletnim sinom, ki se je učil očetovega rokodelstva. Otroci so se igrali na vasi. Kakor hitro so zagledali dimnikarja, kakor bi med vrabce ustrelil, so se razkropili na vse strani, vsaki na svoj dom.

Najmanjši izmed njih so se poskrili doma kam pod posteljo ali so pa pribežali k materam ter se jih prijemali za krilo.

„I, kaj pa ti je, da se tako bojiš?“ so jih povpraševale matere.

„Dimnikarja sta tukaj,“ so se tresli otroci po vsem telesu.

„E, nič se ne boj, ne bosta te yzela ne, ne dam te jima,“ je tešila mati svojega ljubljence, „samo pridem mčraš biti.“

Dimnikarja sta se ustavila pred prvo hišo, pri Grebenčevih. Grebenec je bil in je nemara še zmeraj najpremožnejši kmet v celi fari. Ko sta prišla dimnikarja, je stal pred skednjem, kjer sta dva mlatiča vejala pšenico.

„Dober dan Bog daj,“ je zaklical dimnikarju. „Vendar ste enkrat spet prišli! Že dolgo vas ni bilo pri nas, že dolgo.“

„Kaj se ča,“ je dejal dimnikar in bistro pogledal z velikimi očmi gospodarja. Iz črnega obličja so mu kukale nenavadno bele oči kakor zamorec. „Kaj pa delate?“

„Pšenico vejamo. Jutri bi jo rad peljal k vam na trg.“

„Lahko jo boste prodali, tako vam povem,“ je dejal dimnikar. „Kaj pa, ali bova lahko prenočevala pri vas?“

„O, lahko, lahko. Kar pridita. Bosta povedala, kaj je kaj novega po svetu.“

„Tisto pa že, tisto. Kje imate pa gospodinjjo?“

„Nič ne vem. Kar ometat pojta, saj je kuhinja odprta.“

Dimnikarja sta rekla z Bogom, pa odhitela na delo. Do večera sta obšla vso vas.

H Grebenčevim sta se vrnila, ko je solnce zahajalo. Iznad strehe se je valil

dim in gospodinja ju je pričakovala na pragu.

„Dober večer! Sta že pridna, da prihajata, ko sem že pogasila ogenj. No, zato bosta pa dobro večerjala pri nas.“

„Bog daj,“ je izpregovoril dimnikar. „Roko bi vam dal“...

„Hvala lepa,“ se je zasmejala gospodinja, „dovolj se umažem v kuhinji.“

„Kje imate gospodarja?“

„Žito meri v skednju. Takoj bodo domerili. Kar v hišo, kar v hišo.“

„E, kar zunaj sediva na klop. Tako črnih gostov, kakoršna sva midva, ne mara nobena gospodinja v hišo.“

Odložila sta omelo in strgulo ter sedla na klop.

V tem je prišel gospodar.

„Vendar vaju še enkrat vidim. Zakaj pa nista šla v hišo?“

„E, še bolj zdravo je zunaj,“ je pripomnil dimnikar, „pa manj pripravljanja bo.“

„Prav pravite; nocej je lepše pod milim nebom nego v hiši. Tudi večerjali bomo lahko tukaj, Francka,“ je zaklical gospodar dekli, ki je nesla kravam detelje, „prinesi, prinesi ono mizico semkaj, bom tudi jaz zunaj večerjal s tema dvema vred.“

da dobi teh 9 milijonov Nemcev toliko poslancev, kakor 16 milijonov Slovanov.

Že zadnjič smo poročali, da se je v volilnem odseku sprejel predlog Nemcev, po katerem dobimo štajerski Slovenci namesto osem šest poslancev. Sedaj je tudi sprejeta razdelitev volilnih okrajev na Koroškem tako, kakor so jo predlagali Nemci. Slovencev je na Koroškem okoli 120.000; seveda so jih našli pri zadnjem ljudskem štetju samo 90.000. Če vzamemo uradno ljudsko štetje, potem pripadata na Koroškem dva slovenska mandata. In vendar je ta naša vlada v zvezi z Nemci tako razdelila volilne okraje, da dobijo Slovenci komaj en mandat in še za tega se bodo morali boriti s socialdemokrati. To je tako krivično in tako podlo, da nimamo dovolj hudih besed, primerno ožigosati tako postopanje. Štajerski poslanec dr. Ploj je krepko zagovarjal koroške Slovence. Strupeno sta govorila proti Slovincem znani nemški kričač dr. Lemesch, pomagal mu je pa mladi mariborski poslanec Vastian. Tudi minister notranje zadeve je govoril proti Slovincem. Pri glasovanju je bil sprejet predlog Nemcev s 26 proti 19 glasom. Z Nemci so glasovali Italijani in socialdemokrat. Če bo obveljal tudi v zbornici ta predlog, potem so koroški Slovenci na nedogledna leta brezpravni.

Drugi vseslovenski delavski shod se je vršil dne 1. t. m. v Preski na Kranjskem. Obravnava shoda se je udeležilo lepo število zastopnikov iz Goriške, Koroške in Kranjske. (Kaj pa iz Štajerske?) Sprejete so bile z navdušenjem važne resolucije, n. pr.: Naj se za vse slovenske dežele ustanovi novo politično društvo „Delavska zveza“; strokovna društva naj si izvolijo strokovni odbor devetih članov za tri leta. Posvetovanje se je vršilo, kako skrbeti za organizacijo mladine, dalje o delavski izobrazbi, o volilni reformi, o delavskem glasilu „Naša Moč“, o starostni preskrbi itd. Popoldne je bila na velikem dvorišču „Društvenega doma“ ljudska veselica s petjem, godbo in tamburanjem.

K vsem težavam in revščini ruskega kmeta je pritislila zdaj še lakota. Velika suša je pokončala vse pridelke v južnih

krajih in ob vsej zemlji na obeh straneh reke Volge. Polovico Rusije strada. Najbolj na žito bogate dežele so kakor požgane. Beda je povsodi zelo velika. V nekaterih krajih se je pojavil že škorbut in razne druge polezni kot posledica lakote.

Vsled bede na Ruskem je vložil minister za notranje stvari dumi predlog glede posojila v znesku 256 milijonov kron, s katerim naj se nakupi žito za hrano in setev v 127 okrožjih, ki so najbolj prizadeti.

Poslanci v ruski gosudarstvenaji dumi so sprejeli predlog glede odstranitve smrtne kazni. Pri tej točki je prišlo mnogokrat do najhrupejših prizorov. Ker so zabtevali ministri, da naj smrtna kazen ostane, jih je večina izžvižgala, jim ni dovolila govoriti in jih nagnala.

Kristjanom pod turško vlado v Makedoniji se zelo slabo godi. Grozne so krivice, katere mora pretrpeti revna „raja“, kljub temu, da uplivajo na Turčijo druge države. Zato se glas, da bo Avstrija posedla te dežele, kakor Bosno in Ercegovino, vedno zopet ponavlja.

Japonci so zaprli korejskega kralja. Korejsko ljudstvo namreč ni zadovoljno z japonsko nadvlado, katero ima od konca rusko japonske vojske, ter se je začelo upirati. Da bi ta vpor zadušili, so zaprli njihovega vladarja.

Nekateri politiki prorokujejo, da bo v par letih zopet prišlo do vojske med Rusko in Japonsko. Ruska baje hoče svoj ugled zopet povzdigniti v Vzhodni Aziji. Zato se baje obe državi pridno pripravljata na vojsko.

Na tretji slovenski katoliški shod v Ljubljano!

Vsa društva, vse slovenske župane, občinske odbornike, sploh vse zavedne slovenske može in mladeniče pozivamo, da se vzdignejo v velikem številu na tretji slovenski katoliški shod v Ljubljano. Naj bi ne bilo slovenske vasi, iz katere ne bi prihiteli može in mladeniči na katoliški shod. Vsi, ki dobro bočete slovenskemu ljudstvu, pridite v Ljubljano, da se združimo v mogočen klic po naših pravicah!

Vsi so poslušali pozorno, skoraj pobožno, le gospodar in gospodinja sta zdaj pa zdaj kakšno vmes rekla.

Med tem je priplaval mesec na obzorje, po vasi so hodili in prepevali fantje, psi so lajali, seveda kar tako za zabavo, brez jeze in še predno se je naša družba nadejala, je zatrobil nočni čuvaj deseto uro.

„O moj Stvarnik!“ je zaklicala gospodinja, „že deset! Otroci, zdaj pa le spat; jutri bo treba zgodaj na noge.“

„Kam boste deli naju, mati, kam?“ je vprašal dimnikar.

„Rada bi vama pripravila posteljo“, se je izgovarjala žena, „a veste“...

„Kajpak, dimnikarju posteljo!“ se je zasmel mojster. „Postelje ne vidim razen doma, kadar slečem to črno uniformo in se umijem.“

„Pa pojta v skedenj spat na oder“, je menila gospodinja. „Slame dovolj, noč je topla, a Jurček vama prinese plahto. Hodi tudi v skedenj spat, pazi, da bi nas ne okradli. Veste, skedenj stoji na samoti, ljudje so pa kaj zlobni.“

„Posebno dandanašnji“, je pritegnil dimnikar in rekel: „lahko noč.“

Društveni odbori naj imajo takoj seje ter se naj potrudijo za najobilnejšo udeležbo. Zglasilne pole dobe te dni župni uradi. Prosimo preč župne urade, da tudi oni takoj razvijo v družbi zavednih mož v župniji najživabnejšo agitacijo. Sestavite živahno delujočo agitacijske odbore. Vsa društva in vsi posamezniki naj svojo udeležbo naznanijo pri svojih župnih uradih. Društva naj ondi naznanijo tudi, ako pridejo s pevskimi zbori, zastavami itd. S tako urejenimi naznanili se prihrani mnogo stroškov. Župni uradi naj pošljejo zglasilnice najpoznejše do 30. julija na naslov dr. Evgen Lampe v Ljubljani, žeteti pa je, da to store še prej in da se zato udeleženci takoj naznanijo pri župnih uradih, da bo hitro podan natančni pregled, iz katerih krajev je treba posebnih vlakov.

Glavna manifestacija bo prirejena za najširše ljudske množice v nedeljo dne 26. avgusta tako, da se je bo mogel vsakdo udeležiti. Po dohodu vlakov bo slovesen odhod na slavnostni prostor na vrt v „Alozjivejšče“, kjer bo sveta maša, potem pa se otvori III. slovenski katoliški shod. Govorili bodo najodličnejši govorniki iz vseh slovenskih dežel. Tudi zastopniki drugih slovanskih narodov pribite na naš shod. Po shodu bodo obedi, potem pa velika ljudska slavnost, ki se priredi na najširši podlagi. Tu bodo nastopala društva iz vseh slovenskih pokrajin, nastopali bodo ljudski govorniki, sviralo bo več godb, koristno se bo združevalo z pravo ljudsko zabavo. Zvečer bodo posebni vlaki zopet odhajali.

V ponedeljek 27. avgusta se prične delo v odsekih in se nadaljuje v torek 28. avgusta. Vsak večer zaključuje delo slovesni shod. Pri naznanilih o udeležbi je torej treba povedati, koliko oseb se udeleži iz posameznih župnij shoda samo v nedeljo 26. avgusta in koliko tudi 27. in 28. avgusta. Na vsak način je žeteti, da je tudi 27. in 28. avgusta obilna udeležba od strani svetnih in duhovskih naših somišljenikov in da se teh posvetovanj posebno živahno udeleže mnogobrojni zastopniki občin, društev in tudi naša vrla mladina. Vstopnina bo za vse prireditve dne 26. avgusta 40 v za osebo, za vse tri dni pa 2 K za osebo.

Juri je stopil v hišo po plahto ter vedel dimnikarja v skedenj. Po lestvi sta priplezala na oder, naredila si ležišče, Juri je pa dejal: „Pojdem še malo na vas za fanti.“

Zlezel je na pod, stopil iz skednja, pustivši vrata samo priprta. Dimnikarja sta kmalu zaspala. Kar zasliši stari, da so vrata zaškripala, se vzdrami in čudom čudi, da se Juri tako kmalu vrača.

Ali to ni bil Juri. V skedenj so prišli štirje moški in si nalagali na rame napolnjene vreče. Zunaj pred vrati je pa stal naprežen voz.

Dimnikar je vse dobro videl, kakor ob belem dnevu, ker je mesec svetil skozi odprta vrata. Mislil si je: „Ti vrage so zavohali, da se Juri klati po vasi, pa dobro so vedeli, da je skedenj poln žita in ga lahko odpeljejo brez vsake nevarnosti. Kaj čem zdaj? Sam ne zmorem vseh štirih. Če se oglasim, me lahko ubijejo — Bog mi grehe odpusti — in predno kdo na pomoč pride, bode ta druhal tatinska že za deveto goro.“

Molče je gledal, kako nosijo tatje vrečo za vrečo iz skednja. Na podu je bila še

Dekla je postavila pred nje mizo, gospodinja je prinesla večerjo, gospodar je dal gostom za pivo, pa so začeli večerjati.

Kadar pa so povečerjali, in je dekla pospravila z mize, sta prišla k njim tudi mati in sin Juri.

„Vidiš ga no, dol sedi na prag, da boš naredil prostor materi“, je velel dimnikar sinu.

„Ni treba, ni treba“, se je branila gospodinja, „si bom pa stolček prinesla.“

„Kaj pa še! On še tako ni za našo družbo“. Dimnikarček je vstal izza mize pa sedel na prag. Juri, ne mnogo starejši od njega, pa zraven njega, a dekla med vrata.

Bil je krasen, tih večer.

„No, zdaj nam povejta, kaj je kaj novega po svetu“, je nagovoril gospodar dimnikarja.

„Bom, samo prižgem si še.“

Tudi gospodar je privlekel pipo iz žepa, si prižgal, a dimnikar je začel pripovedovati, kako so tam pa tam pokradli, kako je pijan hlapec v K... padel z glajda in si zlomil nogo, kako je pogorel ta in oni kmet, in da bomo imeli vojno z Lahom.

Sedaj pa takoj na živahno delo povsod, kjer se razlega slovenska govornica! Slovenci iz Štajerske, Kranjske, Koroške, Primorske in drugih dežel, podajmo si na III. slovenskem katoliškem shodu bratske roke v delu za povzdigo slovenskega ljudstva. Na shod, da pokažemo svetu, da se zavedamo in da hočemo napredovati!

Mladinska organizacija.

Mladeniški Marijin shod pri Mariji Snežni se vrši v nedeljo dne 22. julija. Udeležijo se ga mladeniške Marijine družbe od Sv. Benedikta, Sv. Jurija v Slov. gor., Sv. Ane, Sv. Jakoba, iz Jarenine in od Št. Ilja. Vabljeni so tudi mladeniči od drugod. Mladeniči od Sv. Petra, Kapele, Križa, Ljutomera imajo ugodno zvezo z vlakom do Cmureka. Do 10. ure dohod mladeničev v procesijah, ob 10. uri pridiga za mladeniče in slovesna sv. maša, med sv. mašo skupno sv. obhajilo mladeničev. Ob 12. uri odhod na gostilniški vrt g. Karola Krisperja pod cerkvijo, od 1.—3. ure tamkaj veliko mladeniško zborovanje s petjem, govori in deklamacijami mladeničev, ki ga priredi bralno društvo „Kmetovalec“ pri Mariji Snežni. Ob 3. uri slovesne večernice in pridiga, ob 4. uri odhod v procesijah. Slovenski mladeniči, zlasti gornjih Slov. gor. Letos se zberemo pri Mariji Snežni, da se v tamošnjem ljubeznivem Marijinem svetišču poklonimo Brezmadežni, da občudujemo z visokega hriba Marije Snežne ob res prekrasnem razgledu lepoto slovenske domovine, da se na zboru znova navdušimo, da bomo tudi nadalje v svo vstrajnostjo delali z Bogom in Marijo za slovensko domovino. Na svidenje torej 22. julija pri Mariji Snežni! Če bi bilo vreme 22. jul. deževno, shod izostane.

Spomini z romanja v Rim.

Piše kmet iz mariborske okolice.

(Dalje.)

Nekdaj mogočni Benečani so iz vseh krajev sveta dovažali različne stvari, umo-

kopica nezvejane pšenice. Ko je pogledal to nagromadeno žito, mu je šinila v glavo srečna misel.

Položil je roko sinu na usta, da bi ne mogel kričati, potem ga je zdramil pa šepetal: „Ne kriči, tatje so tukaj. Skočiva dol na pšenico, roko ti denem okolu vratu pa bova plesala“. Ko se je deček predramil, je bil popolnoma za očetov načrt. Tiho sta vstala, skočila oba na enkrat v pšenico, se objela krog vratu in plesala v čudnih skokih. Črni okrogli njiju telesi, njiju kretanje so metale pošastne sence v jasnem svitu polnega meseca.

Tatje so ostremeli, eden pa je zajecal: „Jezus, Marija, peklenščeki so tukaj!“ in se je od strahu zgrudil na zemljo. Tedaj pa drugi v beg. Pozabili so na voz in na konja. Dimnikarja sta planila na onega, ki je ležal na tleh, zbudila s svojim krikom vso vas, a naslednjega dne je koračila vsa tatinska druhal k okrajnemu sodišču, seveda ob močni straži, da bi jih peklenščeki zopet ne napodili.

tvore in jih porabili za okrasek cerkve znotraj in zunaj. Vidi se nad 500 različnih podob (sob) iz vseh delov sveta. Veliko jih je še iz rimskih paganskih časov. Spredna stran cerkve ima pet vhodov z težkimi železnimi, drago in umetno okrašenimi vrati. Pred srednim vhodom, pred oknom stojijo štirje bakreni konji. Pravijo, da so vzeti iz starega rimskega slavoloka še iz paganskih časov. Pred cerkvijo so tri visoke sohe iz dragega cedrovega lesa, ki raste samo na gorovju Libanon. Za časa republike visela so na njih bandera podjarmljenih kraljestev. Zdaj vira na njih ob narodnih svečanostih laška državna zastava.

Na desni strani cerkve je širok kamenit steber, „pranger“, sramotilni steber. Tu sem so v starih časih privezavali hudodelce, ter jih izpostavljali. To je bila huda kazen, zakaj vsak je smel kaznjenca zasramovati, kakor je hotel. — Tak kamen se vidi tudi v Ptujju pri cerkvi.

Cerkev sv. Marka napravi na človeka nekaj čuden utis. Cerkev ima tri ladje, nad katerimi je petero velikanskih, z najlepšimi mozaiki okinčanih kupol, ki slonijo na mogočnih marmornatih stebrih. Velikanske umetne slike iz bliščečega mozaika so neprecenljivi kras.

Posameznih altarjev, znamenitosti in slik ne morem niti sence popisati. To bi mogel le strokovnjak.

Ta krasna stavba napravi gotovo na vsakega, ki jo ogleduje, neizbrisljiv spomin. Meni ostane v posebnem spominu, ker tukaj sem videl kot kardinala sedanjega sv. očeta.

Markov trg je 176 m. dolg in do 82 m. širok; ob straneh so velikanske arkade (oboki), po katerih se lahko brez dežnika ob slabem vremenu hodi in v vročini v prijetni senci. Seveda tukaj se sprehajajo le bogatini in lepoticice z dragim lišpom. Zvečer je trg električno razsvetljen. Neka znamenitost so tukajšnji golobi. Večina golobov je tako krotka, da je iz roke in marsikateremu se vsede na roko. Tujci kupujejo krmno, razno zrnje, in krmijo golobe. Neka čudno nališpana gospica je ponujala golobom zrnja, pa iz roke ji ni hotel noben jesti, vsak se je je za korak ogibal. To jo je njezilo, da je začela golobe precej surovo po nemško zmerjati.

Na Markovem trgu je bogato okinčana in umetno zidana palača dožev in druge javne in menda tudi zasebne krasne palače. V pritličju teh palač so skoraj same trgovine z zlatenino in raznim lepoticjem. Nekateri svoje blago usiljujejo kot navadni židovi. Pred Markovo cerkvijo stoji stolp z zanimivo uro, katera je bila napravljena že leta 1496 in je zelo znamenito delo. Na stolpu visi na samem veliki zvon. Na vsaki strani zvona stojita velikanska bronasta moža s kladivom v roki. Z zanimanjem smo gledali, ko je imela začeti ura biti. Takrat se začeta gibati in vsak dviga svojo veliko kladivo in udarita eden za drugim tolikokrat, kolikor je ura.

Grozne so pa v Benetkah ječe, v katerih so nekdanj zdihovali obsojenci. Ječe so krite s svinčeno streho. Če torej vroče južno solnce pritiska na to streho, zavlada v teh sobah, ki nimajo drugega stropa kakor svinčeno streho, strašna vročina. Peklenske so bile torej muke, katere so pretrpele v teh ječah krive in nedolžne žrtve. Moj tovariš je hotel najeti „ciceroma“, da bi nama te ječe pokazal, pa mene te grozne ječe ni mikalo gledat. Peljali smo

se raje v gondoli k arzenalu, kjer se delajo ladje. Ker je bilo morje mirno, je vožnja po morju v gondoli kaj prijetna in lepo je gledati gondolirja, kako spretno zna veslati. Ti gondolirji služijo na uro en frank ali krono. Toda slabo se jim godi, če zaslužka ni, posebno če dalje časa razsaja burja in ni tujcev. V ozkih, umazanih kanalih je pa vožnja neprijetna in še bolj neprijeten — duh. Ker smeti in razne odpadke vse v vodo zmečejo. Ta nesnaga ni prijetna. Ogledali smo si še razne cerkve in trge.

Zanimal me je prostor, kjer prodajajo ribe in razno morskorožazen. RIBE sekajo kakor pri nas mesarji teleta. Nekatero ribe so bolj kačam podobne. Čudili smo se, koliko vrst rib, želv, rakov in žužkov je na prodaj. V teh mesnicah je bil že takrat, marca, neprijeten smrad, kaj še le v vročem poletnem času!

Prostor pokopališča smo od daleč videli. Ta prostor je na posebnem otoku in morajo mrličje v ladjicah (gondolah) tja voziti.

Avstrija je dobila Benetke v miru, sklenjenem v mestu Campa Formio. Od l. 1805 do 1814 pripadale so laškemu kraljestvu in od l. 1814 zopet Avstriji. Leta 1848 so se Benečani proti Avstriji spuntali in mesto se je udalo naši vojski le po največji stiski. Vsled nesrečne vojske leta 1866 je Avstrija zgubila celo lombardsko-beneško kraljevino, ki je pripadala takratnemu francoskemu cesarju Napoleonu III. Da se po nepotrebnem ne preliva kri, sta se Napoleon in laški kralj dogovorila, da ljudstvo samo odloči, pod katero vlado si želi. Dne 21. in 22. oktobra leta 1866 je vse ljudstvo glasovalo o tem, kam naj pripada mesto in okrožje. 651.758 proti 69 glasom se je odločilo za novo italijansko kraljestvo.

Povsod po laškem kakor tudi v Benetkah sem opazil, da sovražijo „tedesche“ (Nemce-Avstrijance). Po naključju smo prišli v gostilno k Slovincu Kranjcu, ki nam je za zmerno ceno dal prenočišče. Mož nam je dolgo zvečer pripovedoval o navadah in raznih znamenitostih v Benetkah, tako da nam je bila kratka noč.

(Dalje prih.)

Kje naj išče socijalna beda pomoči?

Piše Alojzij Leben.

(Dalje.)

In zgodovina vseh vekov nam potrjuje to grozno obtožbo božjo. Le vglobimo se v njo. Kaže nam, da je bilo kopnenje ljudi po popolni in stalni sreči brezuspešno. Stoletja so pretekla. Nebrojni so ljudje, ki so drvili z nevkrotljivim poželenjem po ne-skaljenem in dovršenem blagostanju. Toda dosegli ga niso nikdar. In tudi dandanes je nemore nikdo doseči vkljub vsem čudotvornim iznajdbam in velikanskim napredkom.

Dasiravno pa nikdar ni možno, da bi se ustanovilo popolno blagostanje tukaj na zemlji, se vendar more olajšati bedno stanje naše časovne dobe. In v ta namen je cerkev Kristusova, sv. kat. cerkev, najprvo poklicana, socijalni bedi opomoči. To stori kat. cerkev tudi v resnici in sicer: 1. Z ozmanjenjem besede božje in z blažili. 2. S svojimi šolami in 3. s svojimi redovi in po-božnimi družbami.

Velikokrat se je že vsestransko pripo-ročevalo, naj se vršijo ljudska predavanja,

da bi se ljudstvo poučilo, da morajo eksistirati različni posestniki; bogatini in siromaki itd. Je sicer mogoče, da bi se v takih predavanjih pokazalo ljudstvu, da morajo živeti bogati, revni, posestniki tovarn in delavci. Toda, če si delavec stokrat reče: bogatini in reveži morajo biti na svetu, ga ta resnica vendar ne bo zadrževala, da si ne bi po potu upora — ako bi se mu nudila prilika — skušal pridobiti bogastva. Kaj pa ga torej odvraca od revolucije, upora? Od revolucije ga odvracajo zadoštno edino-le verske resnice; n. pr. misel, da je en Bog, kateremu kot svojemu stvarniku mora biti pokoren; ki nepokorščino kaznuje z večnimi mukami v peklju. Te verske resnice se pa po ukazu Jezusa Kristusa oznanjujejo v krščanskih pridigah. Krščanska pridiga pa se ne naobrača samo na priprosto, manj imovito ljudstvo, da bi ga zadrževala od (izgredov) uporov, temveč tudi na ljudstvo višjih, imovitejših slojev, ter ga vsodbuja in bodri k delom usmiljenja, k podpori revnih ljudi. In to doseže kat. cerkev po spovedih, sv. obhajilu in po sv. zakramentih, ki se nabajajo edino-le v kat. cerkvi, ter dadó kristjani moč, da stori tudi dejansko, kar ga uči njegova vera.

Največje socialno vprašanje vobče je versko-nravstveno vprašanje. Tega vprašanja nesmemo nikoli prezreti. Vzemimo dva okraja. V enem prebivajo skozinskoz imoviti ljudje. Revežev tu ni. Kajti dela se najde dovolj za vse in zaslužek je precej velik. A to bogato prebivalstvo nima nobene vere; ljudje so brezbrizni in mlačni. Izmed mož in mladeničev jih gre po nedeljah bore malo k službi božji; sv. zakramente prejemajo le redko kdaj.

V drugem okraju je prebivalstvo revno. Skoro vsi so tovarniški delavci, ki delajo za majhno plačilo. Celo žene in otroci morajo iti v tovarno, da si prislužijo potrebni živež. Nekateri umirajo v zgodnjih letih uničeni radi slabe hrane in prenapornega dela. Pri tem so pa verni ljudje. Prešinjani so od verskih krščanskih resnic; hodijo ob nedeljah in praznikih pridno v cerkev in prejemajo pogostoma sv. zakramente. Zato pa prenašajo tudi potrpežljivo in vdani v voljo božjo vse težave njihovega življenja. Ako pa jih vendar tuintam skušnjava premaga, odprta jim je spovednica, kjer se znova spravijo z Bogom in najdejo sladki mir srca. Se jim končno približa smrt, prinese jim duhovnik sv. popotnico ter jih mazili s sv. oljem za slednjo vojsko. Na onstran groba pa jih čaka večna sreča, kakor jo je našel ubogi Lazar, kar nam pripoveduje sv. pismo.

(Dalje prih.)

Domače novice.

Naše misli. Zopet dobimo novega poslanca. Zaupniki v Celju so postavili kandidatom g. dr. Vouška, sodnijskega uradnika v Mariboru. Na tem shodu ni šlo vse tako mirno kakor bi kdo mislil po časnikarskih poročilih. Ampak celjski zdravnik dr. Janko Serbec je pokazal na tem shodu ne samo svoje sramotno slabo znanje slovenskega jezika, temveč tudi svojo ogorčeno liberalno dušo. Strastno je napadal navzočega državnega poslanca Robiča ter pralčudno zadržanje liberalnih prijateljev ob zadnji državnozborni volitvi. Nam se vsiljuje dvojno vprašanje: 1. Kako pridejo ljudje, kateri v narodnem oziru še niso ničesar storili, razven nespametno zgago ob

zadnjih volitvah, kot zaupniki slovenskega kmeta na take shode? 2. Kako se dovoli sploh človeku, ki niti volilec ni pri sedanjih volitvah, vsiljevati se za pravo ulogo na takih shodih? Zdi se nam, da je imel tukaj zopet dr. Hrašovec svojo nesrečno roko zraven, ki vedno zatruje svojo nedolžnost, na drugi strani pa zakrivi ali name-noma ali ne, tega nevemo, nastope, ki niso nikakor v stanu, pospeševati slogo spodnještajerskih Slovencev. Namesto da dr. Hrašovec privablja take ljudi, kakor je dr. Serbec, na tako važne shode, kakor je zaupni shod za postavljanje kandidatov, naj ga prej pelje v celjsko okolico, da bo tamkaj preganjal nemški upliv, nemškutarke liste ter budil narodno zavest. Kadar si bodo mladi liberalni ljubljenci dr. Hrašovca na tem torišču zaslužili svoje prve zvezde, magari jih naj pripelja dr. Hrašovec na zaupne shode — a prepričani smo, da bodo potem ti mladi ljudje drugače govorili, ko bodo enkrat okusili trd in bridok kruh narodnega dela. Na svidenje!

Pododbor Slov. kršč. socialne zveze za Štajersko bo imel prihodnji četrtek dne 19. julija ob 10. predpoldan v Narodnem domu v Mariboru velevažno sejo. Na dnevnem redu je: 1. Udeležitev slov. katoliškega shoda; 2. organizacija pododpora S. k. s. z. za Štajersko. Prosimo tudi vse somišljenike, organizatorje in mladeniče, da se udeležijo te seje, pri kateri se bodo sklepale dalekosežne spremembe. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala!

„Ena mati nas rodila, — z enim mlekom nas dojila, — ena kri nam vre po žilah, — eden govor govorimo, — sladki govor majke Slave, — bratji smo si, rodni bratje!“ — Lepe in resnične so te besede pesnikove, kaj ne? Kakor med sladke in tolažilne! Pa no, kako pa je že konec? . . . Hm, tako nekako: „Bog ubij te . . .“ Né, tako je: „Ti, ki tareš s peto brata, — ti, ki rodno kri prelivaš, — ti si hujši od Turčina! — Izdajica, — Bog ubij te!“ Hu, te besede pa niso tako sladke, kaj ne? Ko bi jih mogel v uho zatrobiti, ali kaj, v globočino srca vklesati vsem milim rojakom! „Ena mati nas rodila, — z enim mlekom nas dojila!“ Mati, slovenska je bila, verna, krščanska je bila, s svojimi milimi slovenskimi glasovi, z blagimi, tolažljivimi krščanskimi molitvami je napajala naše prsi, samo s temi redila naše otroško, nedolžno srce! A zdaj? . . . O sinovi, o hčere, — klicale bi njene strohnele kosti, ko bi mogle — kje so moje besede, moji nauki? Kje pot, na katero sem vas naravnala jaz, vaša rodna mati? Vzgojila sem si sinove, a nimam jih, zavrgli, izdali so me! Zasadila sem jim z vso materno ljubeznijo in skrbjo v srca pravo sv. vero in milodonečo slovensko besedo, a izruvali so si te nežne bilke iz srca, vrgli jih daleč proč od sebe, pomandrali jih v blato . . . in sedaj segajo pohlepno po tujem, iščejo tuje, ljubijo le tuje, — svoje pa ertijo, blatijo. „Izdajica, — Bog ubij te!“ Komu niso še odprle zadne volitve v 5. skupino oči, kdo še ni spoznal, da je takšnih kukavk, žal, po vsej širni naši domovini. Ali ni ptujski izrodek, ki slepi pod imenom „Štajerc“ (v resnici pa bi se moral imenovati „Odpadnik“, „Izdajica“, „Prus“ ali „Luteran“), ali ni ta hudobni, strupeni list največji madež, največja sramota na našem narodno-slovenskem kakor versko-krščanskem telesu? Izdajajo in pišejo ga narodne in verske izdajice,

berejo ga, ljubijo ga narodni in verski odpadniki!!! (Gotovo se še mnogo cenjenih bralcev spominja, ko je l. 1901 oskrbnistvo „Štajerca“ „peklalo“ pri bogataših za podporo. In na istih beraških listih je stalo črno na belem: „Štajerc“ je edino slovensko pisani list, katerega podaja nemški narod slovenskemu ljudstvu . . .“) In ti zveato, verno slovensko ljudstvo, ti boš še dolgo trpelo tega raka, to najustudnejšo rano na svojem telesu? Ne boš napelo vseh sil, da nevedne, zaslepljene podučiš, zapeljane spet rešiš in pripelješ na pravo pot? Vsak Slovenec, vsak kristjan je dolžen iti na to versko in narodno delo, vsak mora postati učitelj, vodnik, apostol, da zatremo med seboj ta grdi list. Na delo toraj vsi, posebno ti mladina! In kmalu bo spet po naših vaseh mir, edinost, ljubezen, spoznali bomo spet, da vsem le: „Ena kri nam vre po žilah, — eden govor govorimo, — sladki govor majke Slave, — Bratji smo si, rodni bratje!“ Kdor pa noče slišati tega našega glasu, kdor srce, uho in jezik vedoma in sam rad izroča tujcem, himavskim lažojnikom, našim verskim in narodnim sovražnikom, tega pa vrzimo iz svoje sredine, iz svoje družbe in sva domovina mu kliči: „Ti si hujši od Turčina, — Izdajica, — Bog ubij te!“ — Vsem bralcem „Našega Doma“ srčen pozdrav! Dva slov. mladeniča.

Slovenščine se boje. Kamnosek Josip Muršec v Ptuj si je dal napraviti napis nad svojim obrtnim prostorom v nemščini in slovenščini. Nemški listi so sedaj kar divji. Sramota, škandal! kričijo in zahtevajo, da mora Muršec takoj odstraniti slovenski napis, ker „Ptuj si ne sme dopustiti, da bi se onesnažil njegov čisti nemški značaj!“ Kadar pa k ptujskim nemškutarjem prihajajo Slovenci kupovat, se pa nič ne boje demarja, ki pride iz slovenskih rok. Takrat zagrizenci niso tako ozkosrčni in znajo tudi slovenski. Tudi v ptujskem „Štajercu“ smejo posilinemški trgovci ptujski brez ovir priporočati v slovenščini svoje trgovine in se n. pr. kakemu Ornigu, Slavitschu, Selinscheggu, Kasperju itd. še ni nikoli očitalo, da sramoti Ptuj in njega nemški značaj, dasi imajo v vsakem „Štajercu“ slovenske inserate! Zakaj jih pa imajo? Zato, ker vedo, da kmet ne razume nemščine in da živi od njega. Torej gospoda nemškutarstva, ne bojte se tako slovenskega jezika! Ljudje, ki govore ta jezik, so vaše življenje in če vas ti ljudje ne bodo podpirali — kar je jako žalostno, da vas! — potem vam ne kaže drugega, kot da pozaprete svoje trgovine in obrti.

Kupujte slovenske kavine izdelke. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja, da je od 1. julija t. l. naprej edina založnica kavinih izdelkov v korist naše družbe sl. tvrdka „Ivan Perdan v Ljubljani“. Tvrdba Perdan je po naši družbi znana postala vesoljnemu Slovenstvu. Postala pa je obenem tudi naša dobrotnica. Tudi to dobro ve naš narod. Perdanova kava je najboljša in konkurira z vsemi drugimi izdelki te vrste. Zunanja oprema te nove „družbine kave“ je umetniška in obenem poučna. Na nje ovitku vidite naša družbina šolska poslopja v Trstu, v Velikovecu, na Muti in na Savi. Slovenke, kupujte odslej le to novo družbino kavo. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Čas volitve za V. skupino se je pri nas izborni ob-

nesel. Čeravno sta župan in njegov „šribar“ volila Bračka, je vkljub vsemu v celi župniji zmagal g. dr. Korošec. V neki številki ptujškega „Stajerca“ lažejo „Stajercijanci“, da so naš č. g. kaplan bili na dan volitve pijani ter jih grdo psova. Takšne laži je zmožna samo podla duša. Zraven se pa ta „Stajerc“ še baha, da je prijatelj vere in slovenskega kmeta.

Sv. Tomaž pri Ormožu. V številki ptujškega „Stajerca“, ki je izšla 21. junija, napada ta list našega priljubljenega velezaslužnega g. dekana. Piše namreč, kako g. dekan odgovarjajo ljudi, da ne bi smeli kupovati pri ptujških trgovcih blaga, ampak da bi raje denar nosili v farovž, ker mislijo napraviti trgovsko zvezo z nekim židom. Nesramna laž! Pri nas imamo štiri prodajalnice, v katerih večinoma vsi kupujemo, tako da ni potrebno odgovarjati od ptujških trgovcev, česar pa tudi g. dekan niso nikdar storili. Tudi kot dušnemu pastirju se ne more nič oponašati. Če pa je katera ovčica zašla, pa je njihova dolžnost jo opomniti, kar so tudi vselej storili iz najboljšega namena. Fej te bo bodi podli, lažnjivi in obrekljivi dopisun.

Iz Podsrede. Znorel je posestniški sin Janez Krivec in sicer na njivi, ko je ogrebal koruzo. Sedaj je v norišnici. — Posestniku Jak. Dobravcu se je zgodila velika nesreča. Ko je šla njegova okoli 200 kron vredna krava po nekem strmem bregu, je zdrsnila in padla tako nesrečno, da se je tako poškodovala, da so jo morali ubiti. — Kakor vsako leto, tako smo tudi letos imeli na Šentjanževo nedeljo slovesno sv. opravilo s procesijo. Kako ganljivo je bilo gledati lepoštevilno zbrano procesijo in belooblečena dekleta, ko smo korakali med streli s topiči po našem trgu. Posebno nas je zanimalo krasno in umetno ubrano petje cerkvenega zbora, kateri že daljša časa izborna popeva pod našim marljivim organistom g. Fr. Majnik. — Tudi k nam je prišel „Stajerc“. Največji trn v peti njegovih ljudi, bivajočih v Križah, so naš č. g. župnik M. Vavpotič, ki z vso požrtvovalnostjo in naporom skrbijo za vse jim v skrb izročene, in ki posebno nas mladino spodbujajo, kako naj bi svoja mlada leta obrnili Bogu v čast ter si s tem pripravili tu in tam srečno življenje. Napadajo jih celo v „Stajercu“. Nesramni njegovi napadi so nas farane zelo iznenadili in globoko razžalili. Proti taki lažnjivi pisavi najodločnejše ugovarjamo in izrekamo našemu priljubljenemu g. župniku zopet našo iskreno udanost in spoštovanje.

Iz Zavrča. Dan 24. junija bil je za fante zavrčke fare dan veselja. Naš preč. g. dekan so ta dan slovesno vsprejemali zavrčke fante v „Mladeniško Marijino družbo“. Želimo, da bi še vsi ostali fantje pristopili pod mogočno varstvo Marijino.

Gržna nesreča se je zgodila v Grižah v sredo, 4. t. m. ob pol 1. uri ponoči. Stara fantovska navada je, staviti kolikor možno visoke mlaje ob raznih cerkvenih slavnostih. Tudi v Grižah so za birmo hoteli staviti zraven cerkve visok mlaj, ki je meril 33 m, z drogom zastave pa 36 m. Mnogo pametnih mož je odsvetovalo staviti tako velikansko drevo, sluteč nesrečo. A nameravanega dela niso opustili. Velika množica mož in fantov se je lotila dela ob navzočnosti mnogo radovednežev okrog 10. ure zvečer. Čedalje veličastnejše se je vzdigoval mlaj od tal v zrak, in že se je ve-

selil na tihem stari, pri takem delu izkušeni vodja, tesar Andrej Kačnik iz Megojnic, uverjen svojega končnega uspeha. Visoko gor na mlaju jahajoč, prevezaval je „škarje“ in dajal povelje spodaj stoječim vzdigovalcem. V višini kakih 15 metrov (približno pri kotu 38 stopinj) je glasno dal duška svojemu tihemu veselju z besedami, „da bo kmalu v nebesih“. In res. Mož spleže na mlaju še više, da bi prevezal najvišje „škarje“ in jih postavil nižje. Kar naenkrat se zlomi mlaj pod njim, kjer je bil spehovan z železnimi obroči, od prevelike teže z grozovitim, vse okoli stoječe pretresajočim pokom in pade v trenutku s Kačnikom na tla. Za njim in na njega padli hlođ, ki se je zdrobil v zraku v dva kosa, prebije nesrečniku glavo popolnoma skoz in skoz, da so se mu možgani razpršili naokrog. Kljub nastali nesreči in nastali zmešnjavi se sme govoriti o sreči, da ni bilo še več nesrečnih žrtev. Kačnik, ki je imel veliko veselje s postavljanjem mlajev, zapušača ženo s peterimi nepreskrbljenimi otroki. S svojo neumorno delavnostjo in veliko spretnostjo — bil je zelo priljubljen delavec — si je lani kupil malo posestvo. Omenjeno še bodi, da je on postavil Hausenbichlerjevo kočjo na mrzlici. Ta nesreča bodi vsem v dober nauk za bodočnost. Odkritosrčnemu in delavnemu možu, a tudi navdušenemu Slovencu bodi lahka zemljica domača!

Koroške novice.

Slovensčina in celovski župan. V govoru, ki ga je imel celovski župan Neuner o priliki svoje slovesne zaprisege, je pozval vlado, naj se upre z vso odločnostjo proti uradnemu poslovanju v jeziku, „ki na Koroškem nima pomena!“ in ki hoče celo Celovcu pritisniti znak dvojezičnosti. Celovski župan ni samo jako predrzen, ampak tudi jako neveden človek, sicer bi se spominjal, da celo njegova stranka pri volitvah v okoličici agitira s slovenskimi oklici.

Vobre pri Velikoveu. Krščansko socialno ljudsko društvo ima svoj ustanovni shod v nedeljo dne 15. t. m. v Vobrah. Govoril bode g. dr. Brejč. Krščanski možje in mladeniči, v nedeljo vsi v Vobre, da pristopite k društvu, ki ima namen povzdigniti krščansko, gospodarsko in domoljubno zavest. Shod bo v društveni dvorani v župnišču.

Št. Rupert pri Velikoveu. V sredo pred praznikom sv. Cirila in Metoda smo obhajali tukaj popoldan prav lepo slavnost, ki je kljub obilnemu delu na polju privabila veliko ljudi. Popevali so krasne slovenske pesmi ter igrali lepo in zanimivo igro „Kraljica po milosti božji“. Vse je bilo zadovoljno. Zvečer smo videli blizu in daleč veliko število kresov, ki so goreli na čast slovanskima apostoloma. Če tudi smo zatirani in zaničevani koroški Slovenci, kar tako kmalu pa še nam ne bode vzel naš krivični sovražnik drage sv. vere in našega slovenskega jezika, v katerem sta nas nekdanj sv. Ciril in Metod učila spoznavati in častiti ljubega Boga, ki nas gotovo zapustil ne bo.

Št. Rupert pri Velikoveu. Kakor znano, so pred kratkim nemškutarski velikovski petolini na naši slovenski šoli ponoči s kamajem v prvem nastropju pobili okna. Žendamerija je vestno preiskovala in je prišla na sled, da bi naj neki Camar, pisac pri velikovškem sodišču, bil tisti po-

gumai mož. Obstal je krivdo, prinesel g. župniku Treiberju štiri krome za dve pobiti šipi in prosil odpuščenja. Govori se, da je celo žena njegova prozila okoli, naj bi se mož ne kaznoval preostro, ker bi zgubil službo. Prva obravnava, ki se je vršila v petek dne 15. junija pri sodišču, se je morala preložiti, ker se je odpeljala jedna izmed glavnih prič. Pri drugi obravnavi dne 21. junija je bil obtoženec, ki je prej sam krivdo obstal, popolnoma oproščen. Reklo se je, da radi tega, ker je izjavil, da je bil pijan in ker priča, ki bi zanj neugodno izpovedla, pri sodišču nima nobene veljave. Ne smemo pisati o tej obsodbi, a ljudje delajo čudne opazke o pravici in drugih rečeh. Gorje tistemu Slovencu, ki bi naj Nemcu pobil okna in bi prišel pred sodišče. Nihče mu ne bi pomagal. Hvala Bogu, da bode vsaj On enkrat pravično sodil.

Mali Št. Vid pri Velikoveu. Dne 17. majnika je zborovala tukaj v Kranjčevi gostilni važenberska podružnica koroške kmetijske družbe. Pri precej veliki udeležbi je govoril najprej g. Šumi iz Velikovca o pametni svinjereji. Pravil je, da moramo v dosego boljšega plemena mešati domačo črno plemo z angleškim belim plemenom. Svaril je odločno, naj kmetje ne puste, da bi se plemenile živali, ki so med seboj v sorodstvu. Dokazoval je, da je plemenske svinje boljše pitati s surovimi snovmi, za pitanje odločene svinje pa s kubanami. Priporočal je posebno pašnike za svinje in kolikor mogoče suhe hleve. Kmetje so poslušali govor z velikim zanimanjem. Ravnatelj Sparovic iz Celovca govori o zavarovanju živine in razlaga natančno dotična pravila. Posrečilo se je, da kmetijska podružnica važenberska prva v velikovškem okraju upelje zavarovanje živine. Zavarovati se more samo goveja živina, zavarovanje konj in svinj še ne sprejemajo. Plačuje se 1 procent, toraj če zavaruješ kravo za 100 kron, plačaš 1 krono. Nekateri upajo, da se nova naprava v korist kmetu dobro obnese. Drugi želijo, naj bi se v prvi vrsti sprejemalo zavarovanje konjev in svinj, pri katerih je bolezen najbolj nevarna.

Št. Štefan pri Velikoveu. Lep shod je priredila spet naša Ciril in Metodova podružnica v nedeljo dne 1. julija v tukajšnji Likebovi gostilni. Udeležba sicer ni bila velika, ker je bil shod premalo naznanjen in ker je veliko kmetov šlo na živinski sejem v Železno Kaplo, vendar pa še blagajnik ni bil nobeno leto tako vesel kot letos, ko je dobil čez 125 kron. Izvrstni so bili govtori gg. Rotterja, Poljanca, Dobrovca, dr. Arnejca in Treiberja. Govorilo se je o šoli, zraven pa smo tudi o drugih rečeh slišali veliko zanimivega. Podučljiv je bil govor gosp. Dobravca o cerkvenem premoženju. Cerkev sicer ima premoženje, pa pridobila si ga je na pošten način in ga tudi porablja za koristne, dobrodelne namene. Drugi posebej še tudi imajo velikokrat več premoženja, katerega so si pridobili z raznimi krivicami in goljufigami, pa ga ne obračajo za dobrodelne namene, kot cerkev. Z zanimanjem smo poslušali g. Treiberja, ki so nam pripovedovali, kako je bilo pred 40 leti pri Kustoci, kjer so se tudi naši koroški slovenski vojaki častno in junaško borili za svojo domovino. Zraven poduka smo imeli lep kratek čas pri tamburaših in ob prepevanju naših lepih pesmi. Prav iznenadil nas je možki zbor domačih šent-

štetfanskih pevcev, ki je par pesmi prav ubrano zapel. Le tako naprej.

Št. Jur na Vinogradih. Za praznik presv. Srca Jezusovega smo ustanovili pri nas lepo bratovščino presv. Srca. V četrtek, petek in soboto vsakokrat zvečer smo obhajali slovesno tridnevno. Farmanom v čast se mora omeniti, da so že v lepem številu pristopili kot bratje in sestre k imenitni bratovščini ter se obilno udeleževali začetne slovesnosti. Dne 15. majnika smo imeli v Št. Jurju komisijo glede potrebnih poprav pri cerkvi in župnišču. V kratkem upamo z delom pričeti, da še v letošnjem letu spravimo večino v red. — Ako hočeš videti lepa žitna polja, pridi k nam v Št. Jur. Srce se ti razveseli ob krasnem razgledu iz Št. Lambertskega križa in prosi Boga, da bi nam obranil mirno leto.

Djekše. Velika nevolja se je polastila naših dobrih kmetov, ko so zvedeli, da bodo morali po novem volilnem redu voliti skupaj z Nemci iz svinškega in starodvorskega okraja. Če bi tudi novo volilno postavo za državni zbor cesar potrdil, krivica ostane krivica in v nebo vpije.

Slovenji Šmihel. Dne 3. julija so se preselili od nas na Jezersko naš prejšnji penzionirani gospod župnik Luka Vršek. Našo župnijo oskrbujejo sedaj šentlipški g. Serajnik. Dal Bog, da bi skoraj dobili sami svojega gospoda, saj imamo še prav pridne farmane, ki vedo ceniti vrednost svojega dušnega pastirja. Fara brez duhovnika se človeku zdi kot laterna brez luči.

Tinje. Na kvaterno nedeljo popoldan ob štirih smo ob veliki udeležbi ljudstva pokopali jednega najboljših mož iz naše župnije, T. Vobaka iz Gorice. Rajni je bil dolgo let načelnik tinjske posojilnice in odbornik pokrske občine. Radi svojega lepega obnašanja in značaja spoštovan od vseh, tudi od nasprotnikov, se je zmiraj pokazal kot pogumen mož pravega krščanskega in slovenskega prepričanja. Počivaj v miru, zlato srce!

Tinje. V sredo dne 4. julija dopoldan je zadela huda nesreča znanega rodoljubnega gostilničarja Bužljeja v Vabaji vasi. Ne ve se, kako je nastal ogenj. Rešili so živino in nekaj „fantore“. Posestnik je sicer zavarovan, a vendar je, kakor drugod, tudi tukaj škoda večja kot bode znašala zavarovalnina. Prišla je na pomoč požarna bramba iz Verne vasi, ki je omejila požar, da se ni lotil sosednih hiš. Na polju pri nas letos prav lepo kaže; upajmo, da bomo letos obvarovani nesrečne toče, ki je nam lani na Št. Lekšovo toliko škodovala. Sliši se, da dobimo meseca avgusta enkrat novega g. prošta Gregorja Einspielerja iz Podkloštra. Da bi le prišli!

Trušnje. Veliko kresov je na čast sv. Cirilu in Metodu gorelo v okolici. Lepi so bili posebej še v Hudem kraju, v Št. Jurju in visoko gori pri Petriču ob slovensko-nemaški meji.

Iz drugih slovenskih krajev.

Vlada proti Slovincem. Na kolodvoru državne železnice v Gorici so napravili nemaški in italijanski napis. Upliv novega železniškega ministra, zagrizenega Nemca Derschata se že pozna. Tudi pri nameščevanju uradnikov se kolikor mogoče odrvlje Slovence; celo v tistem delu, ki teče po slovenski zemlji, se nastavlja slovensčine nezmožni uradniki. Med goriškimi Slovenci vlada veliko ogorčenje. Tudi Savinjska že-

leznica teče po slovenski zemlji, a napisi so le nemaški.

Na ramo mu je padla. V Trstu je skočila 44letna Amalija Frančin iz okna četrtega nadstropja in priletela na levo ramo grbastemu čevljarju Kremeniču, ki je šel po ulici. Nesrečnica je bila takoj mrtva, Kremenič ima pa nevarno rano na rami.

Razne novice.

Največji človek na svetu. V New York je došel največji človek na svetu, Rus Mahnov, kateri je visok 9 čevljev in 7 palcev. Na Ellis Islandu je povzročil velik strah — ne komisarju Watchornu in uradnikom, ker ti se boje le politikov, pač pa restavraterju Harry Balfeyju. Mahnov je namreč v nedeljo pojedel za zajtrk dve veliki pečenki, 10 na mehko kuhanih jajec, štiri hlepce kruha, 6 jabolc, 6 banan in 8 pomaranč. Restavrater Balfe je odšel takoj h komisarju in mu je naznačil, da bode zelo vesel, ako Mahnovu kmalo dovolijo ostaviti naselniški otok. Komisar je tudi to storil in poslal po Hammersteina, pri katerem se bo velikani kazal. Mahnov je doma iz okolice Moskve in je sin preprostega kmeta. Njegovi brati in sestre so normalne velikosti. Tudi on je bil do svojega šestega leta navadne velikosti, toda potem je pričel izredno hitro rasti. Na parniku „Pretoria“, s katerim je došel Mahnov v Ameriko, so mu morali napraviti postelj na tleh v največji kajiti. Mahnov je star šele 26 let.

Brezžični brzovjav. Izvrstao službo bo opravljal kmalu brezžični brzovjav pri pruskih železnicah. Vsakemu bo mogoče brzovjaviti, tudi če je ta v največjem teku. Tako ne bo mogoče samo popotnikom javiti nujnih stvari, ampak tudi vlak poljubno kje sredi proge vstaviti. Na bavarških železnicah so dobili že vsi vlaki priprave, ki sprejemajo take brzovjave. Prusija je sledila temu vzgledu.

Velikanski požar v Hamburgu. Največja hamburška cerkev, cerkev sv. Mihaela je minoli teden pogorela do tal. 131 metrov visok prekrasen zvonik se je zrušil, ogenj pa je planil pri tem na sosednje hiše, ki so bile v kratkem njegov plen, katerega mu ni bilo mogoče več iztrgati. Ogenj je nastal na ta način, da se je pri popraviljenju zvonika prevrnila svetilka z oljem in se razbila. Olje se je vžgalo in ogenj se je vsled hude sape razširil takoj po vsem zvoniku. Dasi so takoj prihiteli vse hamburške požarne brambe na pomoč, vendar je bilo sprva vse brezuspešno. Vedno večji plameni so švigali iz zvonika, objeli cerkev in nista minuli dve uri, ko se je zrušil zvonik ter cerkven strop. Cerkev je pogorela do obzidja. Zgorel je veliki altar in znamenita altarna slika, zgorela so pa tudi slayna hamburška rojna znamenja, zastave nekdanjega hamburškega meščanskega vojaštva. Ogenj je divjal v treh bližnjih ulicah. Zgorelo je med drugim velikansko sladišče blaga tvrdke Braun. Ogenj so mogli omejiti šele v 4 urah. Pogorelo je vsega skupaj 40 hiš, mnogo jih je pa silno poškodovanih. Škoda znaša več milijonov. Koliko ljudi je ponesrečilo, še ni natančno dognano. Gotovo je, da je našel smrt v ognju požarni telegrafist, ki je imel službo na zvoniku, dalje 2 mehanika, ki sta uro popravljala ter neki urar. Zgorel je med drugimi tudi cerkvenik. Vseh oseb se pogreša do 20, mnogo jih je pa ranjenih in ožganih,

zlasti ognjegascsev. Ko so ljudje videli strahovit požar, ki jim je uničil vse imetje, so bili vsi zbegani in niso vedeli, kaj počno. Tako so nekateri varovali mačke in kanarčke kot svojo največjo vrednost, dočim so vrednostne papirje metali proč. — Cerkev sv. Mihaela je bila prvič sezidana 1661. Leta 1750. je udarila strela vanjo in jo upepelila. Sedanjo cerkev so zidali nato od 1751. do 1762. leta. Bila je dolga 70, široka pa 52 metrov in je imela podobo križa. Ker leži na najvišjem kraju mesta, se je njen stolp videl daleč na okrog. Sploh pa hamburške glavne cerkve nimajo sreče. Stolpa katarinske in jakobske cerkve je uničila strela in požar, cerkvi sv. Petra in Nikolaja sta pa leta 1842. pogoreli.

Elektrika pri hudi uri.

(Konec.)

Trije razlogi se zdijo strokovnjakom verjetni, zakaj imamo blisk in grom samo pa leti. 1. Električna ima le tedaj moč v sebi, če je nakopičeno obilno na enem kupu in je tesno združena; to se ji pa po leti bolj posreči, nego po zimi, ker sopare, ki se vzdigujejo po zimi v zraku in nabirajo elektriko iz zraka za oblak, naglo zmrznejo v tanke snežinke, tako da vsaka sopara ostane sama za se in tudi svojo elektriko pridržijo sama za sebe; če se tudi pozneje več iglic združi druga z drugo in nastane snežinka, vendar ta združitev ni tako tesna, kakor je po leti, če se sopare združijo v debelo kapljo; v tisti kaplji se združi elektrika vseh stekajočih se sopar v eno. Električna je torej v teh debelih kapljah lažje združena in nakopičena nego v drobnih. Pri nevihti pa imamo navadno debele kaplje; če pa gre rahel dež ali samo megla praši in so male kapljice, tudi po leti ne grmi. Vsaka kapljica ima svojo elektriko na zunanji površini; če se več kapljic združi v eno kapljo, ima ta manjšo površino in zato je napetost na površini silna, ker ima mnogo elektrike. 2. Je pa po zimi in tudi po leti, če rahlo dežuje, vse nebo oblačno; torej ima zračna elektrika dovolj prostora, da se razširi, ne da bi se ji bilo treba stisniti in skjučiti, ampak je v meglah le bolj redkoma nasejana. Hudourni oblaki pa zakrijejo poleti le primeroma majhen del nebesnega oboka ob istem času, obenem pa popijejo in polovijo vso zračno elektriko, kamorkoli pridejo; prehodijo pa ti oblaki dosti, ker so nagli in hudo bežijo; povsod pa dobivajo novo električno hrano. 3. Tudi navajajo učenjaki kot vzrok, zakaj se po leti bliska, po zimi pa ne, da pri različni toploti oblaki z različno marljivostjo nabirajo elektriko in jo sprejemajo v se; čim bolj je soparno, kakor po leti, tem pridneje jo nabirajo.

Zdaj pa se še vprašajmo, kedaj se v oblakih nabrana elektrika sproži in kako se to zgodi. V ta namen si moramo že v začetku zapomniti, da je elektrika povsod, kjer se pojavi, dvojna. Kakor hitro se je v kakem predmetu nekaj nabere, zbudi ta elektrika v drugem sosednem predmetu ravno toliko elektrike, kolikor je ima sam; nekaj podobnega je, kakor pri magnetu: če se magnetično železo drgne ob drugo navadno železo, ali se mu samo približa, bo tudi to postalo magnetično, vsaj za nekaj časa, ne da bi magnet izgubil s tem kaj svoje moči. Ti dve elektriki, vsaka v svojem telesu, pa ste si sovražni, se pisano

gledata, kakor pes in mačka; obe prežita druga na drugo ter si prizadevata, da bi kakor bitro mogoče sprašili skupaj in se vničili. Zaznamujemo jih različno, eno z +, drugo pa z —; prva je pozitivna, a druga negativna. Kakor hitro je torej v enem oblaku elektrika z znamenjem + ali pozitivna, je v drugem oblaku že tudi nasprotna z znamenjem — ali negativna. Ker se sovražita, skočita druga v drugo, se sprožita in tako nastane blisk in grom v oblakih.

Če pa je oblak bliže zemlje, kakor kakemu drugemu oblaku, tedaj se nabere hitro tudi na zemeljski površini toliko nasprotna elektrike, da se postavi oni v oblaku naproti. Zemlja ima namreč zmiraj elektriko, je električna; če plava električni oblak nad njo, tedaj pa se na tistem mestu pod njim na zemeljski površini zbere ne navadno dosti elektrike, tako da se sproži z oblako; tedaj rečemo, da je strela vdarila na zemljo.

Da si še stvar bolj predočimo, si mislimo, da je elektrika v oblaku, kakor roj čebel. Ta roj, ki leta po zraku, pa vrže na zemljo svojo senco in ta je kakor nov roj. Roj v zraku pa postane nevošljiv roju na zemlji; čeravno je le njegova senca, ter se zakadi v njega (saj vemo, da sta se nekaj tudi dva pametna človeka prepirala radi oslove sence). Roj elektrike na zemlji pa se s tem onemu, ki se bliža, postavi po robu; ta ko trčite skupaj, kakor v vojskinem času trčita dve armadi, recimo ruska in japonska, ter se uničita. Električni sta se uničili, sprožili, bil blisk in grom in strela.

Včasih pri starih Rimljanih, če so začeli vojsko in sta se obe četi bližali, se je zgodilo, da niso začeli takoj splošne bitke, ampak nasprotnika sta se pogodila, da pošlje vsak po enega najkrepkejšega junaka v sredo med obe vojski in ta dva se naj borita na mesto cele vojske; kateri izmed njiju pade, tistega ljudstvo bo premagano; če pa pri prvem paru ni razvidno, kateri je srditejši, sta morala odstopiti in prišla sta druga dva, da se merita vsak za svoj narod. Podobno je pri elektriki: oblakna elektrika in zemeljska sta takorekoč dve vojski, ki si stojita naproti; eden + in eden — sta omenjena vojaka. Dokler se ne sprožita zgornja vojska in spodnja, da bi udarila strela, se venomer po eden vojak, ena iskra + od zgoraj poprime z eno — od spodaj ter se tako uničita.

To lahko traja tiho in neopazno tako dolgo, dokler ni vsa elektrika uničena in in sta oba sovražnika poražena, ne da bi se bilo kaj bliskalo ali grmelo. Če se ne bi obe elektriki vedno tako sproti uničevali in posamič, bi še strele dosti bolj pogosto švigale; zdaj pa trešči le tedaj, kadar je sila prevelika, tako da posamezni dvobojni ne zadostujejo več, da bi v megli odleglo.

Predmeti, ki so ostri, posebno pospešujejo tako tiho uničevanje in dvobojevanje, zato ker se tam ne more nabrati dovolj zemeljske elektrike na vrhu v enaki višini; kolikor je pa je, se lahko sproti od zgornje pobije. Taki predmeti so zvoniki, nekatera drevesa, sploh vse, kjer je kaj ostrega in molji kvišku.

Poglejmo na zvonik! Na ostrem vrhu križa se ne more zbrati bogve koliko elektrike, čeravno sili kvišku, ker je ozek prostor; bila bi pa rada vsa čim najvišje na površini križa. V resnici pa se zbere le par takih — iskric, ki jih imenujemo mi vojake, na vrhu, drugi vojaki pa so niže pod ovimi, ter se ne morejo tako hitro spopasti z nasprotnikom iz oblaka, ker nimajo moči, ker so jim gornji na poti. Onih par nevidnih iskric najbolj zgoraj samih pa se ne more sprožiti z bliskom, ker jih je premalo; zato se naglo in tiho uničujejo z vojaki došlimi iz oblaka. Ko enkrat gornjih iskric ni več, silijo že druge na vrhunec, ti so zopet uničeni in tako se vrši ta borba posameznikov strašno naglo, da nazadnje sploh ni več elektrike ne na zvoniku, ne v oblaku in strela je odvrnjena. Na ravnem površju pa je elektrika enako razdeljena; vsled tega se nima nikjer začeti uničevanje elektrike prej ko drugje, ker je povsod sovražstvo in razmerje do oblakne elektrike enako zelo naperjeno, dokler si z vso silo ne naredita obe stranki duška in ne sprašita druga v drugo, kar je blisk.

Zdaj še le tudi vidimo, kak namen ima strelovod; ker je oster, zato se tudi na njem elektriki vedno izjednačujeta in slabita, tako da ne vdari strela brž; in v velikih mestih skoraj nikdar ne vdari strela, ker je dosti strelovodov. Pa, če kedaj vendarle vdari, tedaj pa tudi nikamor drugam ne sme vdariti nego v strelovod. Ker je strelovod dober prevodnik elektrike, zlasti, če je zvezan v zemlji z vodo, dovede strela v zemljo, ne da bi si ta iskala kje drugje svojo pot. Strelovod ima torej dvojno službo: 1. Zabrani, da tolikokrat ne vdari; 2. pa stori, da v njega vdari, če že vdari.

Kaj je vodena strela? Pri vodeni strela ni nič vode zraven, kakor bi človek sklepal iz imena, pa tudi ognjena ni, zato je pravimo vodena, ker ne zažge. Mislimo si zopet, da si stojita elektrika v oblaku in elektrika v kakem telesu n. pr. v človeku na zemlji naproti, pripravljena, da se sprožita. Oblakna elektrika pa še dobi drugega nasprotnika v drugem oblaku in ta je bolj močen in nevaren; zato se poprime s tem. Tista elektrika pa, ki se je nakopičila v človeku, je zdaj prosta, ker nima sovražnika; zato ne ostane več na površini človeka, temveč steče naglo v globino zemlje, in sicer tako maglo, da lahko zaduši človeka ali celo usmrti; kakega bliska ali ognja pa ni bilo na zemljo, razun bliska in groma med oblakoma na nebu; zato je človek videti kakor nepoškodovan, kakor da bi ne bil mrtev. To je vodena strela. Mesto dveh oblakov in telo na zemlji pa si lahko stojijo naproti tudi eden oblak in dva predmeta na zemlji n. pr. človek in hiša; elektrika v hiši je bolj močna, zato tja vdari, človeka pa zadene le vodena strela; t. j. njegova elektrika šine naglo v zemljo; more pa tudi v človeka zadeti blisk, v hišo pa takozvana vodena strela, katera seveda hiše ne zažge.

Za izdelovanje

diplom

za častne občane

po primerno nizki ceni

se priporoča

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Kupujte

NARODNI KOLEK!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

14-13

Dunajska cesta 19. * v Medjatovi hiši v pritličju * Dunajska cesta 19.

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbam in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer se ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavlja spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamo! zavarovanoem popolno varnost.

Glavno poverjeničstvo za Špod. Štajersko in Koroško pri gospodu Augustinu Weigl, Maribor.

Edina domača zavarovalnica! — Svoji k svojim!

Dr. Franc Strelec

e. kr. notar v Gornji Radgoni

uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel dne 4. t. m.

notarsko pisarno,

kjer uraduje ob navadnih uradnih urah.

Pravo pristno vino

čisto naravno, samo iz grozdja.

Za pristnost vina jamčim in se lahko kemično preišče. Cene zmerne, od **36 do 46 kron** 100 litrov. Imam tudi pravi pristni

tropinovec.

Pošilja se od 56 litrov naprej. Za sode prosim, naj vsak sam pošlje. Zadaja železniška postaja Ajdovščina (Kranjsko).

Se priporočam za obilno naročbo

10-7 **Josip Cotič**, vinogradnik
Vrhpolje, pošta Vipava (Kranjsko).

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Prva narodna tovarna

kmetijskih in poljedelskih strojev

Jožefa Pfeifer-ja v Hočah pri Mariboru.

Mlatilnica (Cerilica).

(Glej zraven stoječo sliko.)

S samo vzdigajočim pokrivalom k varstvu proti nezgodi ako les ali kamen vedno v mlatilnico ne pride. Za gonitbo z roko zadostujeta 1—2 osebi. Za vitelj se kolo prestavi nižje in zadostuje 1 slabjši konj. — Rudeče medeni ležaji imajo prednost.

Ročna mlatilnica

katera je zaradi njene trpežnosti, vsled izvrstne konstrukcije in zvestega dela skozi leta sem od g. kmetovalcev najbolj vpeljana. To z veseljem spričuje istina, da če v eno občino ena takih mlatilnic pride, se naroči v kratkem času še več ravno takih, ker dokazujejo tudi mnoga pohvalna spričevala. — Boben mlatilnice je mahalni, kateri dostavlja mahalno kolo. Osišče je jekleno in se vrti v rudečih medenih ležajih. Boben se s stranskimi vijaki lahko prestavlja kakor je potrebno. Zobje so štirivoglata, ki izvršujejo čisto mlat. Kolesa so proti nezgodi zelo dobro zakrita. Vse te prednosti zedinjene, omogočijo, da mlatenje lahko izvršujete 1—2 osebi.

Cena 116 kron.

Jamči se eno leto.

Več kakor 200 spričeval od gospodov: častitih nadžupnikov, župnikov, veleposestnikov in posestnikov potrjujejo te velikanske prednosti njihovih strojev.

Vitelj za enega konja v zvezi mlatilnice (cerilice)

z osjo od vitelja do mlatilnice sedem metrov v dolžnosti. En srednji konj ali vol zadostuje celi dan za gonitev mlatilnice v mlatitvi.

Jamči se eno leto.

(2)

Ta cela garnitura z navadno mlatilnico

138 gld. (276 kron),

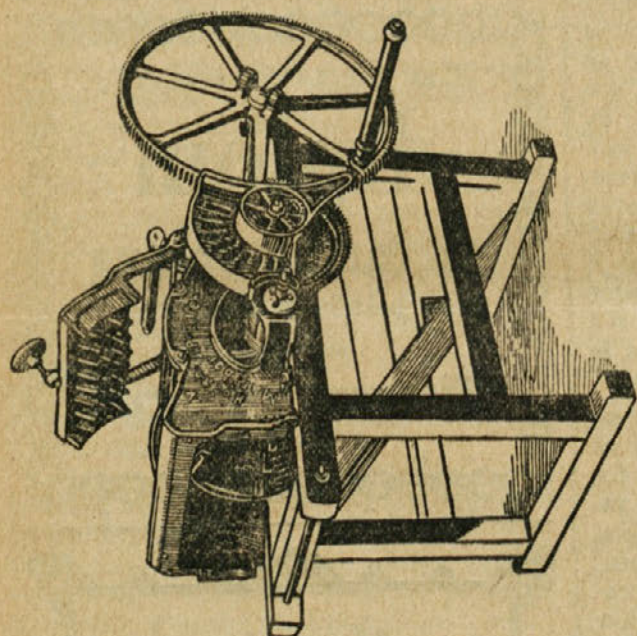
z mlatilnico (cerilico)

145 gld. (290 kron).

Močnejši vitelj za dva konja

90 gld. (180 kron).

Vitelj brez vsega lesa
20 kron ceneje.

Cena 130 kron.

